

A Magyar Asztronautikai Társaság körlevele

Cím: 1044 Budapest, Ipari park utca 10.

Telefon/üzenetrögzítő: (30) 585-0867 **e-mail: mant@mant.hu**

www.mant.hu **Számlaszám: 10700024-49478701-51100005**

2013. július

Köszöntő

Mindenekelőtt kellemes nyári pihenést, feltöltődést kívánunk tagtársainknak, hogy ősztől újult erővel tudjanak dolgozni – és természetesen részt venni a MANT programjaiban, szervezőként, közreműködőként vagy akár vendégként. Már jó előre jelezzük, hogy terveink szerint október 18-án kerül sor az **Űrkutatás Napja** című nagyrendezvényünkre Székesfehérvárott, az Óbudai Egyetem Alba Regia Egyetemi Karán. Itt minden érdeklődőt szeretettel várunk. Bizonyos tekintetben ez a korábbi, mostanra sajnálatos módon elhalt Űrnapok hagyományát eleveníti fel, de még szélesebb közönségnek szóló programmal. Ebből az alkalomból nyitjuk meg a **A világűr emberközelben** című vándorkiállításunkat is, amelyet az elkövetkező év során még négy városban (előre láthatóan Sopronban, Szegeden, Miskolcon és Balatonfüreden) is szeretnénk bemutatni a nagyközönségnek. Ezek a programjaink a *Hétköznapi tudomány* (TÁMOP – 4.2.3-12/1/KONV) című projekt keretében, a BME VIKING Zrt. által vezetett konzorciummal való együttműködésben valósulnak meg. Ebben a MANT szakmai együttműködő partnerként szerepel. Az Európai Unió támogatásával, az Új Széchenyi Terv keretében kiírt pályázat céljaival összhangban a projekt célul tűzi ki a műszaki és informatikai kutatás hazai és nemzetközi elismertségének javítását, a kutatói életforma népszerűsítését, ezen belül a női kutatók arányának növelését.

Ha nyár, akkor **Űrtábor!** Mire a mostani Körlevél az olvasók kezébe kerül, már valószínűleg javában zajlik a MANT 13–20 év közötti fiataloknak szóló hagyományos programja Alsómocsoládon, Zombori Ottó vezetésével és sok más tagtársunk aktív közreműködésével. A tábort megelőzte a jelentkezések begyűjtése, a résztvevők tájékoztatása, a szakmai programok, vetélkedők és kirándulások tervezése, szervezése. Körlevelünk következő számában részletes beszámolót olvashatnak majd az idei nyári Űrtáborról.

Örömteli hír, hogy a tábor és más programjaink megvalósításának segítésére **pályázati támogatást** nyertünk a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségtől. A magyar űrkutatás fejlesztésének támogatására 2010-ben kiírt pályázaton a MANT a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból összesen 3,6 millió forintos támogatáshoz jutott (szerződészsám: URKUT_10-1-2011-0037). Ebből oktatási és ismeretterjesztő tevékenységet végezhet 2013. július 1-jétől kezdve, egy éves futamidővel.

Nemzeti
Fejlesztési Ügynökség

A jelentősen megnövekedett szervezési feladatokkal és az egyesület működtetésével járó adminisztrációs terhelést a MANT választott vezetői, közülük is mindenekelőtt a főtítkár már képtelen társadalmi munkában maradéktalanul ellátni. Ezért az Elnökség úgy döntött, hogy egy rész munkaidős ügyvezetői állást hirdetünk meg. Ennek a jelentkezési határideje július 5-én járt le. Remélhetőleg a Körlevél következő számában már bemutatathatjuk új ügyvezetőnket is.

Mint minden alkalommal, most is felhívjuk figyelmüket a **MANT honlapjára** (www.mant.hu) és a Facebook közösségi portálon található oldalunkra (www.facebook.com/MANTosok). Az űrvonatkozású eseményekről, a MANT híreiről, programjairól itt naprakészen tájékozódhatnak.

Beszámoló a közgyűlésről (2013. május 27.)

Évi rendes közgyűlésünk helyszíne az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Természet-tudományi Kara (TTK) lágymányosi északi épülettömbje (0.87-es terem) volt. A 14 órára összehívott közgyűlés nem volt határozatképes, így azt – a meghirdetett módon, de kis késéssel – 14:45-kor folytattuk. Ekkor már a megjelentek létszámára való tekintet nélkül határozatképes volt a közgyűlés. Közben a jelenlevők meghallgathatták Kereszturi Ákos előadását a Mars kutatásának újdonságairól, köztük magyar vonatkozású eredményekről is, *Vizes érdekességek a Marsról* címmel.

A napirend előtt egy perces néma felállással emlékeztünk meg a nemrég elhunyt Detrekői Ákosról, a MANT tiszteleti tagjáról. A napirenden szerepelt az előző, 2012-es évről szóló beszámoló, amit Bacsárdi László főtítkár ismertetett. (A tagság a tárgyalt beszámolók tervezeteit előzetesen elolvashatta honlapunkon.) Röviden kitért a 2013 januárja óta történetekre, rendezvényekre és eseményekre is. Később sor került még a

gazdasági beszámoló, a közhasznúsági jelentés és az Ellenőrző Bizottság jelentése ismertetésére is. A beszámolókat a közgyűlés egyszerre, egyhangúlag elfogadta.

Közben átadtuk a MANT idej díjait. 2013-ban tiszteleti tagsággal ismertük el *Szabó József* életművét, a magyar űrhajós programban játszott vezető szerepét. Fonó Albert-díjat kapott *Király Péter*, Nagy Ernő-díjban részesült *Kereszturi Ákos*. Idén négyen kaptak „A Magyar Asztronautikai Társaságért” oklevelet: *E. Kovács Zoltán* és *Kálmán Béla* az idei Ionoszféra- és Magnetoszférafizikai Szeminárium mintaszerű megrendezéséért és megszervezéséért, *Szijártó Sándor* a 2012-es MANT Űrtábor szervezésében nyújtott tevékenységéért, *Zábori Balázs* a MANT-ért végzett ismeretterjesztő tevékenységéért.

A közgyűlés végül megtárgyalta és elfogadta a MANT 2013-as költségvetésének tervezetét, majd néhány egyéb hozzászólás meghallgatása után véget ért az esemény. A hivatalos jegyzőkönyv és a közhasznúsági beszámoló szövege elérhető honlapunk erre szolgáló menüpontja alatt.

Új kiadványaink: Űrtan Évkönyv 2012 és Űrszótár

A közgyűlés idejére kikerült a nyomdából két új kiadványunk. Az egyik, az **Űrtan Évkönyv 2012** (Asztronautikai Tájékoztató 64. szám) az elmúlt év emlékezetes űrkutatási eseményeinek és a MANT 2012-es tevékenységének összefoglalásán túl tartalmaz egy sor szakmai-ismeretterjesztő cikket. Ezek változatos témákat tárgyalnak, a magyar diákok részvételével, ESA támogatással végzett magaslétköri ballonkísérletektől kezdve a műholdas meteorológián át a Mars kutatásáig. A kötetben kapott helyet a XVIII. Ionoszféra- és Magnetoszférafizikai Szeminárium hét előadásának írásos anyaga is. Az Űrtan Évkönyv minden tagunknak illetményként jár. Akik a közgyűlés helyszínén rendezték idej tagdíjukat, azok mindjárt át is vehették a 110 oldalas kiadvány egy példányát. A többiekhez postán jut el a kötet. Később, az őszi folyamán az elektronikus változatot (pdf formátumban) minden érdeklődő számára elérhetővé tesszük honlapunkon keresztül.

Másik friss kiadványunk, az **Angol-magyar űrszótár**, egy igazi különlegesség. A Nemzetközi Asztronautikai Akadémia (IAA) kezdeményezésével hosszú évek óta folyó többnyelvű űrszótár program eredményeként születhetett meg. Almár Iván koordinálásával az elmúlt évek során elkészültek a szócikkek magyar fordításai, amelyeket most a MANT nyomtatásban is megjelentetett. Ahogy az év elején is meghirdettük, az Űrszótár példányait azon tagtársainak szeretnénk ajándékba adni, akik alaptagdíjukat legalább 5000 Ft-ra megtoldva támogatták egyesületünk erőfeszítéseit. Részükre a 85 oldalas szótár kiküldése folyamatban van.

Célpont a Mars – diákpályázatunk eredménye

Április 12-én, az űrhajózás napján tartottuk idej diákpályázatunk ünnepélyes eredményhirdetését az ELTE-n. A MANT már hosszú ideje évente meghirdeti ifjúsági pályázatát, melyre általános és középiskolás diákok jelentkezhetnek. A pályázat kiemelt célja az űrtevékenység népszerűsítése a fiatalok körében. A 2012/2013-as pályázat témája *Célpont a Mars* volt. A pályázók akár öt műfajban adhatták be műveiket: írhattak esszét, rajzolhattak, egy tervezési feladatot készíthettek el, a zsűri által meghatározott feladatok megoldásait adhatták be, vagy – az idej év újdonságaként – videót is készíthettek az adott témában. A 2012. október végén meghirdetett ifjúsági pályázat pályamunkáinak beadási határideje 2013. február 25. volt. A MANT öt kategóriában várta a pályamunkákat: a 11–14 éves, valamint a 15–18 éves korosztályból egyaránt jelentkezhetnek egyéni vagy csapat kategóriában a diákok, emellett idén is meghirdettük a látássérült kategóriát. Az egyes műfajokhoz rendelt 3-3 fős zsűri összesen 45 pályamunkát bírált el.

Az ünnepségen a díjakat a MANT részéről *Solymosi János* elnök és *Bacsárdi László* főtítkárnak adta át, a támogató Galaktika szerkesztősége nevében pedig *Kovács Andrea* volt jelen.

A legjobb helyezést elért diákok oklevél mellett könyvjutalomban részesültek, illetve az idősebb korosztály helyezettjei a MANT nyári Űrtáborában való ingyenes, illetve kedvezményes részvételt nyerték. Emellett minden helyezett meghívást kapott egy űrtevékenységgel foglalkozó hazai intézménybe szervezett szakmai kirándulásra is, melyre 2013 őszén kerül majd sor.

A megjelent diákok és kísérőik az ELTE látymányosi Planetáriumában egy bemutató előadást is meghallgathattak, *Dobos Vera* tolmácsolásában. A pályázat eredménye az alábbi:

11–14 éves korcsoport, egyéni indulók:

1. hely: Frankó Nóra, Móra Ferenc Általános Iskola, Budapest XVI.
felkészítő: Krisztikné Berkes Jolán

- hely: Németh Boglárka, Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium és Általános Iskola, Csurgó
felkészítő: Viola Ernő
- hely: Berkes Bálint, Móra Ferenc Általános Iskola, Budapest XVI.
felkészítő: Dr. Gyopárné Barzsó Margit

11-14 éves korcsoport, csapatok:

- hely: Kökény Boglárka, Cserhádi Lili, Horváth Lilla és Jamrik Panna,
Balassi Bálint Gimnázium, Balassagyarmat, felkészítő: Pénzes Attila
- hely: Bognár Péter és Bognár Gábor,
Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium és Általános Iskola, Csurgó, felkészítő: Viola Ernő

15-18 éves korcsoport, egyéni indulók:

- hely: Oravecz Éva, Földes Ferenc Gimnázium, Miskolc
felkészítő: Leitner Zsolt
- hely: Olej Dóra, Széchenyi István Gimnázium, Sopron
felkészítő: Lang Ágota
- hely: Kovács János, Széchenyi István Gimnázium, Dunaújváros
felkészítő: Zloch Istvánné
- hely: Szimeth Konrád, Szenczi Molnár Albert Gimnázium, Szenc (Szlovákia)
felkészítő: Filler Krisztina

15-18 éves korcsoport, csapatok:

- hely: Baróthi Zsófia és Szatmári Kristóf, Arany János Általános Iskola és Gimnázium, Százhalombatta
felkészítő: Szalontai Szilvia
- hely: Bán Titusz és Turczy Ádám, Alternatív Közgazdasági Gimnázium, Budapest
felkészítő: Vincze Mihály
- hely: Filakovsky Alexandra és Ravasz Mónika, Szakközépiskola, Szenc (Szlovákia)
felkészítő: Filler Krisztina

Elismerő oklevélben részesültek az alábbi felkészítő tanárok: *Filler Krisztina, Dr. Gyopárné Barzsó Margit, Krisztikné Berkes Jolán, Lang Ágota, Leitner Zsolt, Pénzes Attila, Szalontai Szilvia, Vincze Mihály, Viola Ernő és Zloch Istvánné.*

Az idei bíráló zsűri tagjainak névsora: *Bérczi Szaniszló, Both Előd, Frey Sándor, Gödör Éva, Horváth András, Illés Erzsébet, Kocsis Gábor, Milánkovich Dorottya, Sik András és Vizi Pál Gábor.*

Beszámoló a Magyarok a Marson versenyről

„Legyen egy olyan verseny, amivel arra motiváljuk a fiatalokat, hogy megtanulják és alkalmazzák a mérnöki és műszaki tudományokat!” Ezt vetette fel még 2005-ben *Sipos Attila* kiskunhalasi villamosmérnök. Hogy mennyire jó meglátás volt, azt mutatja, hogy napjainkban bizony hiány van magasan képzett mérnökökből és műszaki szakemberekből. A jövő mérnöki tudományainak kulcsa a fiatalok megfogása, amihez el kell érni, hogy megszeressék, és menjenek erre a pályára. Mindehhez az egyik legjobb megoldás egy verseny szervezése. Ilyen a **Magyar Alkalmazott Mérnöki Tudományok Versenye**, melyen először 6 csapat indult, idén már 38 csapat jelentkezett. Ráadásul úgy, hogy az utóbbi három évben – anyagi okok miatt – csak a verseny honlapján lett meghirdetve a lehetőség.

Sipos Attila szervezi a versenyt a kezdetek óta *Vizi Pál Gábor* úrkutató mérnökkel együtt. A siker egyik kulcsa, hogy klasszikus értelemben nincs zsűri. A szabályok betartását ellenőrzik, de csak az elért pontszám számít. Évről évre mindig nehezebbek a feladatok, de a diákok elég kreatívak és mindig megoldják. Ahhoz persze, hogy bekerüljön valaki a legjobbak közé, komolyabb műszaki tudás szükséges. Sipos Attila kiemelte, hogy a résztvevők megtanulják a versenyen, hogy meg kell felelni a megadott feltételeknek: súly, terjedelem, határidő, stb. A sikert az is mutatja, hogy van olyan csapat, amely mindegyik versenyen itt volt, de a többség is 4-5-6. alkalommal vesz részt.

Idén április 6-án rendezték a versenyt a szegedi Déri Miksa Általános Iskolában. A tornateremben építették fel azt a „marsi terepet”, ahol kétkerekű robotoknak kellett különböző feladatokat megoldani. Az

ilyen instabil mechanika irányítása egy labirintusszerű akadálypályán nem kis kihívás. A robot maximum 4 kg-os lehetett, 50×50×50 cm-es helyen kellett elférnie és autonóm módon is működni kellett. Utóbbi a pálya fölé elhelyezett kamera, a „műhold” segítette. A robot vezérlésénél 10 másodperces késleltetést kellett beiktatni. A megépítéshez mindössze két hónap állt rendelkezésre, de a verseny végéig volt lehetőség a robot folyamatos csiszolására. Többen ki is használták ezt, így a háttérben állandóan „amperszag” terjengett. Sokan forrasztottak, fűrészeltek, barkácsoltak még percekkel a futamindulás előtt is. Több körben különböző pontértékű kristályokat (mágneseket) kellett begyűjteni, illetve elhelyezni adott területeken. Lelkesedésben és feszültségben sem volt hiány, néha nagy küzdelmet folytattak a robotok egymás ellen is egy-egy nagy értékű kristály megszerzéséért. A legtöbb pontot végül – a tavalyihoz hasonlóan – a Mars Poetica érte el. A BME-ről jöttek, többségük a villamosmérnöki karról.

Sipos Attila megfogalmazása szerint a verseny egy civil összefogás szerény lehetőségeivel, de egyre inkább kiteljesedő közösségi erővel. A jövő mindig kérdéses, mivel nincs stabil támogatójuk, de ezúttal a Magyar Asztronautikai Társaság mellett az egyik legnagyobb szponzor az USA második legnagyobb processzorgyártója volt. A verseny honlapja a www.magyarokamarson.hu címen található.

(Trupka Zoltán beszámolója „Magyarok a Marson – nyolcadszor” címmel eredetileg az Élet és Tudomány 2013/17. számában jelent meg.)

* * *

A Fővárosi Törvényszék 2013. június 4-i keltezésű végzésében jóváhagyta a Nagy Károly Csillagászati Közhasznú Alapítvány (NKCSKA) és a Magyar Űrkutatásért Alapítvány (MŰA) egyesülését, utóbbi jogutódlással történő megszüntetését. Az NKCSKA alapító okiratában szerepel a jogutódlás ténye, így a valamikor a MANT által alapított MŰA neve fönmarad.

Rendezvényeink a közelmúltban

2013. április 6.	Magyarok a Marson – 8. Alkalmazott Mérnöki Tudományok Versenye (Szeged)
2013. április 11.	Az Elnökség ülése (Budapest)
2013. április 12.	<i>Célpont a Mars</i> diákpályázatunk eredményhirdetése (ELTE Planetárium, Budapest)
2013. április 12.	Jurij éjszakája (Yuri's Night) (Fogasház, Budapest)
2013. május 1.	Jövő Hídja (Győr)
2013. május 11.	Felfedezők Napja (Millenáris, Budapest)
2013. május 25.	Kozmikus katasztrófák árnyékában – beszélgetés és planetáriumi műsor (ELTE Planetárium, Budapest)
2013. május 27.	A MANT évi rendes közgyűlése (Budapest)

Rendezvényeink, eseményeink a közeljövőben

2013. július 7-13.	MANT Űrtábor (Alsómocsolád)
2013. október 18.	Űrkutatás Napja rendezvény és A világűr emberközelben c. vándorkiállítás bemutatkozása (Székesfehérvár)
2013. ősz	Az űr mindenkié – nyílt nap és kiállítás (BME K épület, Budapest – <i>májusról elhalasztva</i>)

A Magyar Asztronautikai Társaság körlevele, 2013. július

Megjelenik negyedévente a Társaság tagjainak nyomtatásban, illetve elektronikusan a Társaság honlapján.

Szerkesztő: Frey Sándor **Felelős kiadó:** Bacsaárdi László **Lapzártá:** 2013. július 5.